

det berøre en større Egnens Befolkning. Naar det kun drejer sig om en Værtshusholderbevilling, er det og bør det kun være de nærmest boende, der tage Bestemmelse, og der vilde det være urimeligt, om de ikke kunde blive fri, fordi der kræves saa stort Procenttal af Stemmer til at hindre Bevillingen, Stemmer fra mange, der bo saa langt borte, at de ikke have nogen Interesse af, om der kommer en Beværtning eller ej.

Endelig skal jeg nævne det ny, som ogsaa er sat ind i Loven i det andet Ting, og som gaar ud paa, at der under visse Omstændigheder skal kunne gives Erstatning ved Nedlæggelse af Kroer. Jeg ved, at dette Spørgsmaal har været Genstand for megen Tvivl, og at Bestemmelsen er mødt med megen Kritik. Jeg sagde i Landstinget, og det staar jeg fremdeles ved, at jeg er Tilhænger af, at der gives Erstatning for velerhvervede Rettigheder, naar de fratages de paagældende. For at undgaa Misforstaaelse maa jeg maaske sige, at selvfølgelig er Forholdet helt anderledes, hvis man f. Eks. tænkte sig, at man for hele Landet vedtog en Lov om, at der intetsteds maatte være Adgang til at nyde Spiritus i offentlige Lokaler. I saa Tilfælde maatte alle Samfundets Borgere finde sig i det. Det var der intet at sige til, ligesaa lidt som der er noget at sige til, at der lægges Skat paa Objekter, som hidtil ikke have været skattepligtige. Man vilde aldrig kunne forandre Samfundsordenen, hvis alle Forandringer, der medførte økonomiske Forskydninger, kunde paakræve Erstatning fra det offentlige. Det, der er Tale om her, er imidlertid noget ganske andet. Lad os tænke os, at der i en Kommune ligger to Beværtninger, maaske en paa hver sin Side af den Vej, der fører til Stationen. Naar nu den ene af disse bliver ledig, fordi Manden dør, og man saa bestemmer, at nu ville vi kun have den ene, bliver det til Fordel for den anden Beværtning; men skulle nu Enken og Børnene lide det Tab, som er en Følge af, at deres Ejendom nu skal realiseres til andet Brug end det, den maaske i en Menneskealder eller mere har været brugt til? I saadanne Tilfælde forekommer det mig berettiget at sige, at hvis man i Kommunen finder, det er gavnligt, at den ene Beværtning bliver nedlagt, maa der ogsaa kunne ofres noget af Skatteydernes Pengepung for, at dette Gode kan naas. Og hvis de ikke regne det, at en saadan Kro bliver nedlagt, for saa meget værd, at de tør paalægge Kommunens Beboere den

Skat, det vil medføre at udrede Erstatning, kan det neppe være saa meget alvorligt ment med den Tale om den Skade, der forvoldes ved, at der findes to Beværtninger. Jeg synes, at hvad enten man ser det fra dens Side, der lider Tab, eller fra deres Side, der skulle punge ud, er dette Standpunkt forsvarligt. Jeg erkender, at det kan volde nogen Vanskelighed mange Steder at afgøre, hvor meget en saadan Ejendom kan være værd, men de Vanskeligheder maa vi ikke lade os afskrække af. Vi have saa mange Forhold ved Jordværdigstigningsafgiften for Jernbaner o. s. v., hvor det maa regnes for at være overmaade vanskeligt at finde, hvad en Ejendom er bleven mere værd, og her kan det være vanskeligt at finde, hvad en Ejendom bliver mindre værd. De Vanskeligheder maa vi imidlertid finde os i. Hvis man aldrig tør gøre noget af Hensyn til Vanskelighederne, faar man aldrig noget gjort. Det er min Betragtning med Hensyn til Erstatningen. Men jeg vil dog meget forvare mig imod, at en Kro, som skal nedlægges, skulde have Erstatning, fordi den har tjent meget ved Kroejerens uberettigede Udskænkning for Egnens Befolkning. Det manglede blot, at en Mand, der mod Lovens Bestemmelser havde skaffet sig en Indtægt, skulde have Erstatning, fordi han kommer til at miste den.

Endelig vil jeg henstille under den videre Forhandling at have Opmærksomheden henvendt paa de saakaldte Afholdsbeværtninger. I den korte Tid jeg har været Indenrigsminister, har jeg desværre haft mange Bevillingsspørgsmaal paa dette Omraade, og det er da ikke sjældent passeret, naar en Bevilling var afslaaet, enten som Følge af en Afstemning, eller fordi Sogneraad og Amtsraad have været enige om, at der ikke længere var Grund til at bevare en Kro med Ret til Udskænkning af Spiritus, at den paagældende bagefter har søgt om at faa en Afholdsbeværtning, og saa have Sogneraadet og Amtsraadet dog været enige om, at der var ikke Grund til at oprette en saadan, og saa har jeg selvfølgelig rettet mig efter, hvad de have anbefalet, og sagt Nej. Efter Lovforslaget, som det var vedtaget af Folketinget, var det Politimesteren alene, der gav Retten. Naar den paagældende opfylder Betingelserne for at kunne faa Næringsbevis, skal Politimesteren give enhver som helst, der søger om det, Ret til Bevilling til Afholdsbeværtning. Jeg er dog ikke sikker paa, at det er helt korrekt overfor de paagældende Egnens Befolkning at give enhver